

Mentre em llegia

Quan en la més badoca i tendra època estudiantil consultava els manuals d'història literària del batxillerat, les novel·les de William Faulkner hi constaven com a novel·les fonamentals i fundacionals en les del segle XX. No les llegíem, però en valoràvem la vàlua històrica.

Ignoràvem que la nostra formació novel·lística era prou feble: sempre ens estimàvem més la poesia; sempre la llegíem amb més delit. A més a més, les traduccions de Faulkner eren difícils; llavors, com un altre exemple de badoqueria històrica, no les vam llegir en anglès. La fascinació de França ens engolia. Ara Esther Tallada s'ha afanyat a traduir-les seguint el principi que les grans obres s'han de traduir de bell nou a cada generació: la llengua canvia i les mateixes percepcions de la llengua, també. La present traducció d'*As I Lay Dying* (1930), publicada fa poc en català *Mentre em moria* conté un notable esforç de fer-se intel·ligible que rarament decau. Conten que Faulkner, com els grans, la va escriure en tres setmanes, cosa que sovint em fa sospitar que novel·la i inspiració presenten teixits misteriosos de realitat.

Quan la llegia havia de fer un esforç conscient a continuar llegint: allò que se sol dir ara que les novel·les enganxen no té gran pes en

↓ **DIUEN QUE L'ESCRITOR NORDAMERICÀ WILLIAM FAULKNER VA ESCRIURE 'MENTRE EM MORIA' EN NOMÉS TRES SETMANES**

aquesta. *Mentre em moria* no enganxa, sinó que convenç. La novel·la de Faulkner conté una innovació formal que fascina els professors d'història literària: les múltiples veus, la variada participació de personatges que narren la història, les veritats expressades a través de les converses. La dispersió democràtica de la veritat i la vida. És possible que la distància geogràfica i temporal

que Faulkner percebia respecte la tradició clàssica anglesa fos un element més de llibertat expressiva. El cert és que la seua troballa permet un desplegament orgànic del relat fora de la perspectiva única. Resol d'un sol cop la qüestió de l'ordre i del temps i dóna un paper important al lector. De sobte el lector rep una història sense el sucre dels moralismes de cada temps. Una història crua que podia ser igual al que passava a Seròs als anys 30, per exemple.

Pel costat de l'experiència del lector, la lectura té el sabor de l'esforç, amb recompenses puntuals: una pàgina brillant, un detall, un desenllaç profundament inesperat, una lliçió de vida i de mort. Argumentalment *Mentre em moria* no té cap contemplació cap a la tradició acadèmica: ens torna a recordar que les novel·les solen ser actualitzacions del principi bàsic que mou un lector corrent: la voluntat de diversió. I potser és aquesta la contradicció més flagrant en el meu cas:

la impossible convivència feliç entre l'escola i la novel·la. Contradient els principis bonistes dels nostres pedagogs, les bones novel·les es llegeixen al marge de l'escola, a contra-corrent de l'institut, al marge de la universitat i dels màsters de post-grau. La saba íntima dels bons novel·listes, com ara Faulkner, poca cosa tenen a veure amb la sang dels pedagogs.